

Over de Aanpak Wachtijden Jeugdzorg

In dit document wordt ingegaan op:

- De context van de Aanpak Wachtijden
- De visie van op het wachttijdenvraagstuk
- De missie, doelen en principes van de Aanpak
- De instrumenten van de Aanpak
- De regionale werkwijze
- Data-lijn: ondersteuning op data & inzicht, onderzoek naar landelijk beeld van wachtijden

Context van de Aanpak Wachtijden

Wachtijden in de jeugdzorg bestaan al jaren. De groeiende zorgvraag en huidige knelpunten in de jeugdzorg leiden tot lange wachtijden, met ernstige gevolgen voor kinderen en jongeren. Deze wachtijden verergeren hun klachten, vertragen hun ontwikkeling en belemmeren daarmee hun toekomstkansen. Deze wachtijden kunnen duurzaam worden teruggedrongen als structureel wordt gekeken wat de onderliggende oorzaken zijn van wachtijden en niet enkel te focussen op symptoombestrijding.

Het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) heeft van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de opdracht gekregen om jeugdzorgregio's te ondersteunen bij het terugdringen van wachtijden in de jeugdzorg op basis van goed inzicht en overzicht. Het OZJ heeft hiervoor Team Aanpak Wachtijden opgezet. Dit team heeft een structurele aanpak ontwikkeld die tot en met 2025 in jeugdzorgregio's ingezet wordt.

Visie op het wachttijdenvraagstuk

Wachtijden in de jeugdzorg zijn een symptoom van diepere, diverse en fundamentele problemen, zowel in de jeugdzorg als in de bredere samenleving. De samenleving is steeds complexer geworden. Een kenmerk van die complexiteit is dat problemen onbegrensd zijn, het gaat bij jeugdzorg om vicieuze cirkels van problemen die zich niet houden aan grenzen van beleidsterreinen als jeugdzorg, justitie, werk & inkomen, financiën en huisvesting.

Het werken aan wachtijden in de jeugdzorg kent dan ook geen duidelijke grenzen. Een ander kenmerk van complexiteit is dat complexe systemen zich niet lineair ontwikkelen en niet verklaarbaar zijn vanuit de delen, maar emergent. Oftewel spontaan optredend door een samenvoeging van een aantal verschillende elementen; het geheel is niet gelijk aan de som der delen. Maar ook een veelheid aan factoren en actoren met dynamische en elkaar beïnvloedende relaties onderling, is kenmerkend voor complexiteit. Dit alles maakt ook dat de juiste oplossing niet zonder meer voorspelbaar is.

Het niet voldoende erkennen van de complexiteit en de gevolgen hiervan, leidt vaak tot een spagaat tussen de bestaande complexiteit en complexiteit-ontkennend gedrag dat vervolgens leidt tot focus op beheersing. In onze samenleving zijn we gewend om complexe vraagstukken te benaderen vanuit de veronderstelling dat oplossingen vanzelf zullen volgen als we een goede analyse maken van het vraagstuk.

Het vasthouden aan bestaande benaderingen en de focus op beschikbare gegevens en onderzoek, zal de complexiteit van het onderliggende vraagstuk verhullen en uiteindelijk voorkomen dat we daadwerkelijk de oorzaken aanpakken.

In andere woorden, als we blijven vasthouden aan wat we altijd al deden, zullen we dezelfde resultaten behalen en niet komen tot duurzame oplossingen, zoals beschreven door Sharon Stellaard (auteur [Boemerangbeleid](#) | [Sharon Stellaard](#), maart 2023).

Om complexe vraagstukken effectief aan te pakken zijn dus nieuwe manieren van kijken, denken en handelen nodig. Vanuit de Aanpak Wachtlijden vinden we het van cruciaal belang om bij het terugdringen van wachttijden in de jeugdzorg deze complexiteit te onderkennen. We realiseren ons daarbij dat we focus en prioritering nodig hebben om het verschil te kunnen maken en aantonen. De mensen in Team Aanpak Wachtlijden zetten zich daarom in voor het creëren van een voedingsbodemp waarbinnen we deze complexiteit erkennen, deze proberen hanteerbaar te maken en zo samen met direct betrokkenen op een duurzame manier te werken aan het terugdringen van wachttijden in de jeugdzorg en het versterken van het jeugdzorglandschap. Het Team Aanpak Wachtlijden gebruikt hierbij onder andere de wetenschappelijke inzichten over complexiteitsdenken van [Geert Teisman](#)¹ en [Kees Dorst](#)².

Het Team Aanpak Wachtlijden beseft zich terdege dat de visie en werkwijze zich tevens dienen te verhouden tot het realiseren van wezenlijke resultaten met betrekking tot inzicht in- en

---

¹ Zie ook de [blog van Marco Derksen](#) over Geert Teisman met daarin een videostream naar zijn afscheidsrede waar de samenwerking met Team Aanpak Wachtlijden wordt benoemd.

terugdringen van wachttijden in de jeugdzorgregio's. Dit spanningsveld wordt nadrukkelijk opgezocht en is daarmee een van de randvoorwaarden om jeugdzorgregio's te ondersteunen.

Missie, doelen en principes Aanpak Wachtlijden

De Aanpak Wachtlijden heeft de opgave om jeugdzorgregio's te ondersteunen bij het terugdringen van wachttijden in de jeugdzorg op basis van goed inzicht en overzicht.

Hiertoe heeft Team Aanpak Wachtlijden een structurele werkwijze ontwikkeld waarbij zij jeugdzorgregio's helpt bij het creëren van een voedingsbodemp om duurzaam wachttijden aan te pakken.

Dit doet Team Aanpak Wachtlijden door

- Jeugdzorgregio's te stimuleren om het vraagstuk wachttijden te agenderen, betrokkenen te mobiliseren en te bouwen aan het juiste netwerk;
- Jeugdzorgregio's te ondersteunen bij het vormgeven en uitvoeren van het aanpakken van wachttijden in de jeugdzorgregio;
- Te werken volgens de volgende ontwerpprincipes: systemisch en duurzaam, samen met de jeugdzorgregio, stapsgewijze verbetering, experimenteren om te bewegen in plaats van te bewijzen;
- De leefwereld van het kind of de jongere en de professional leidend te laten zijn in het komen tot focus en oplossingen;
- Bestuur, beleid en uitvoering met elkaar te verbinden;

² Zie ook de [blog van Sioo](#) over de masterclass over frame creation verzorgd door Kees Dorst.

- Jeugdzorgregio's te ondersteunen bij het beter inzichtelijk krijgen en duiden van de wachttijden met data zoals het dashboard Wachttijden;
- Kennis, expertise en praktijkervaring in te zetten en actief te verspreiden;
- Jeugdzorgregio's aan elkaar te verbinden zodat zij van elkaar leren.

Ontwerpprincipes toegelicht

Systemisch en duurzaam

Het wachttijdenprobleem is een systeemprobleem en de oplossing ligt ook op dat niveau. Met de Aanpak Wachttijden wordt ingezet op een integrale aanpak over alles wat speelt in de jeugdzorgregio, met oog voor het hele systeem, en met het terugdringen van wachttijden als focus. Het is duurzaam, omdat het een meerjarige aanpak vereist. Het aanpakken van wachttijden kan juist gebruikt worden om de transformaties in de jeugdzorg te realiseren (en dus als vliegwiel functioneren).

Samen met de jeugdzorgregio

De Aanpak Wachttijden is een aanpak op regionaal niveau, zodat goed aangesloten kan worden bij wat er in de regionale situatie speelt. Oorzaken van wachttijden kunnen immers regionaal verschillen. Het is de bedoeling dat er verder wordt gebouwd op wat er al is (bv. de ontwikkelagenda van een jeugdzorgregio). De gehele aanpak wordt doorlopen in gezamenlijkheid met alle relevante betrokkenen in de jeugdzorgregio. De ondersteuning is dan ook op maat voor de jeugdzorgregio.

Stapsgewijze verbetering

Omdat het wachttijdenprobleem – en de mogelijke oplossingen – zich niet makkelijk vooraf laten duiden, is het essentieel dat de aanpak in kleinere stappen wordt doorlopen. De standaard 'lineaire aanpak' waarbij het vooraf duidelijk is wat precies het probleem en de bijbehorende oplossing is, werkt hiervoor niet. Dat wil vaak ook zeggen dat niet het hele probleem vooraf duidelijk hoeft te zijn om al wél stappen te kunnen zetten om te werken aan oplossingen. Het samenwerken aan oplossingen en leren van elkaar en van de praktijk, is net zo belangrijk als de oplossing zelf. Het uitgangspunt hierbij is een langetermijnvisie met korte termijndoelen.

Experimenteren om te bewegen i.p.v. om te bewijzen

Harde bewijslast, zoals wetenschappelijke kennis en data, is vooralsnog niet of veel te weinig aanwezig. Grootschalig investeren in opties waarvan je niet zeker weet of ze gaan werken is onwenselijk. Door klein te beginnen en een mogelijke oplossing te testen, begrijp je sneller hoe de oplossing interactie heeft met de omgeving (dit kun je niet voorspellen). Met het duidelijker worden van de effectiviteit van de oplossing, kunnen er ook veiliger grotere stappen gemaakt worden.

Instrumenten Aanpak Wachttijden

De Aanpak Wachttijden bestaat uit een aantal elementen, met als basis de regionale werkwijze. Naast deze regionale werkwijze zet Team Aanpak Wachttijden ook in op een aantal andere onderdelen om een maximaal aantal jeugdzorgregio's te bereiken en te ondersteunen, zoals: de werving van jeugdzorgregio's, een Leerexpeditie voor geïnteresseerde

jeugdzorgregio's, een landelijk leernetwerk om kennis te delen en te borgen, en expertprojecten om landelijk te experimenteren en te testen. De Aanpak Wachtlijden beschikt over een breed instrumentarium om op al deze onderdelen in te zetten. De volgende instrumenten worden op een samenhangende en gecoördineerde manier toegepast in de jeugdzorgregio's.

Procesbegeleiding & veranderkundig advies

Team Aanpak Wachtlijden helpt mee het onderwerp wachtlijden op de agenda te krijgen in de jeugdzorgregio. En bij het verkrijgen van een gezamenlijk beeld over wachtlijden en het faciliteren van interactie met alle betrokkenen; van gemeenten, jeugdhulpaanbieders, verwijzers en onderwijsinstellingen tot kinderen, jongeren en hun ouders. Hierin wordt samen bepaald wat alle betrokkenen de moeite waard vinden om op te pakken en wat hiervoor nodig is. Op deze wijze wordt een logische plek - een platform – gecreëerd waar aan het vraagstuk van wachtlijden gewerkt kan worden.

Systemisch Ontwerp

Team Aanpak Wachtlijden voert gesprekken met kinderen, jongeren, ouders en professionals om hun ervaringen te achterhalen en te onderzoeken waar oorzaken voor wachtlijden liggen. En zo oplossingsrichtingen te definiëren, te helpen kiezen en te testen op effectiviteit. Wij leren de jeugdzorgregio's te denken en werken volgens de principes van systemisch ontwerp, waarbij de leefwereld van de gezinnen altijd centraal staat.

Kwantitatief inzicht in wachtlijden

Team Aanpak Wachtlijden ondersteunt jeugdzorgregio's in het verkrijgen c.q. vergroten van regionaal inzicht in wachtlijden. En stimuleert jeugdzorgregio's meer data gedreven te werken. Dit helpt de jeugdzorgregio bij strategische sturingsinformatie om wachtlijden te monitoren en kijken wat er nodig is voor de regionale aanpak van wachtlijden.

Praktijklijn

Team Aanpak Wachtlijden analyseert samen met de jeugdzorgregio zorgtrajecten van kinderen en jongeren op de wachtlijst, om te onderzoeken waar hardnekkige vraagstukken zich voordoen in de praktijk. Dit om inzicht te versterken, aanknopingspunten voor verbetering te bieden en/of kinderen en jongeren te helpen sneller ondersteuning te vinden die past bij hun zorgvraag.

Landelijk leernetwerk

Team Aanpak Wachtlijden verbindt jeugdzorgregio's door met elkaar kennis en geleerde lessen te delen en te borgen en daarmee te versnellen, adapteren en harmoniseren. Dat wil zeggen; gezamenlijk de innovatie versnellen, de adaptatie aan veranderende omstandigheden te bevorderen, en diverse benaderingen – zoals rondom datagebruik - te harmoniseren.

Kennis en expertise

Team Aanpak Wachtlijden haalt rode draden op uit de (praktijk)kennis en ervaring, legt deze vast en past deze weer toe in de Aanpak Wachtlijden. Daarbij wordt aangesloten bij landelijk beschikbare kennis & wetenschap, data en ervaringsdeskundigheid.

Regionale werkwijze

In ongeveer tien maanden ondersteunt Team Aanpak Wachttijden de jeugdzorgregio met een structurele aanpak voor het terugdringen van wachttijden. Het team fungeert als vliegwiël; het zorgt voor inzicht in de oorzaken en oplossingsrichtingen voor wachttijden, inzicht in de wachttijden, en voor duurzame keuzes en samenwerking binnen de jeugdzorgregio. Daarnaast biedt Team Aanpak Wachttijden aan alle deelnemende jeugdzorgregio's haar helikopterblik en netwerk aan. Elke jeugdzorgregio kan deelnemen aan een leernetwerk waarin kennis over de Aanpak Wachttijden, praktijkervaring en inzichten vanuit andere jeugdzorgregio's en deskundigen voor hen openstaat en toegankelijk is. Zo profiteren deelnemende jeugdzorgregio's onderling van de beschikbare expertise en geborgde kennis.

De regionale ondersteuning bestaat uit een aantal fasen dat doorlopen wordt. In deze periode wordt de regionale projectleider gedurende het gehele proces ondersteund. In afstemming met de regionale projectleider zet een projectleider vanuit Team Aanpak Wachttijden daarbij de expertise van diens collega's in.

Fasering

1. Inventarisatiefase

De regionale werkwijze begint met een verdiepende kennismaking na het wervingsproces. In deze fase staat de inventarisatie centraal, zoals welke initiatieven er spelen en wat er verder onderzocht moet worden in de jeugdzorgregio. Met als resultaat dat het wachttijdenvraagstuk regiobreed

geagendeerd is en meerdere partijen gemobiliseerd zijn om mee te denken en te doen.

2. Gedeeld beeld fase

Daarna verschuift de focus naar het verkrijgen van inzicht in de regionale oorzaken van wachttijden en het identificeren van mogelijke kansrijke oplossingsrichtingen. Deze samenwerking is zinvol voor het verzamelen van verschillende perspectieven en het komen tot een gedeeld beeld en daarmee het bevorderen van een integraal proces.

3. De aanpak fase

Op basis van verdere analyse worden adviezen ontwikkeld voor verschillende stakeholders en worden bevindingen omgezet in concrete acties. Dat wil zeggen dat projecten, innovaties en initiatieven worden ontworpen, getest, uitgevoerd en indien bruikbaar opgeschaald.

Hierna gaat de jeugdzorgregio *Zelf verder*. Samenwerkende partijen gaan verder met de opbrengsten van projecten, initiatieven en innovaties, gebruikmakend van deze nieuw ontwikkelde werkwijze. De bredere beweging wordt verankerd in de uitgebreide regionale ontwikkelagenda.

Randvoorwaarden

Team Aanpak Wachttijden stelt een aantal randvoorwaarden waaraan de jeugdzorgregio moet voldoen om te kunnen starten. Zij moeten allereerst intrinsiek gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan met de Aanpak Wachttijden. De verschillende startposities van jeugdzorgregio's maken dat het in elke jeugdzorgregio maatwerk is om te komen tot een goed

startmoment. Als een jeugdzorgregio de intentie uitspreekt om aan de slag te gaan met de Aanpak Wachtlijden, kijkt de projectleider vanuit Team Aanpak Wachtlijden samen met de regionale projectleider welke stappen er nog nodig zijn om deel te kunnen nemen.

De randvoorwaarden om te kunnen starten met de ondersteuning van Team Aanpak Wachtlijden zijn:

- Commitment van alle strategische partners in de jeugdzorgregio op een systeemgerichte en duurzame aanpak voor het terugdringen van wachtlijden:
  - Acceptatie van de stapsgewijze werkwijze en de bijbehorende onzekerheid waarbij nieuwe concepten worden getest.
  - Bereidheid tot analyse van jeugdzorgtrajecten en toetsing van elders ontwikkelde methoden.
  - Bereidheid kwantitatief inzicht te bieden in de wachtlijden van de jeugdzorgregio.
- Bestuurlijke commitment en escalatiemogelijkheden.
- Bijbehorend duurzaam budget met reservering voor het implementeren van oplossingen.
- Een platform met voldoende mandaat (bv. kerngroep).
- Borgen van de aanpak, expertise en adviezen in de regionale ontwikkelagenda.
- Capaciteit & eigenaarschap (beleidsinzet, toegang tot de praktijk, implementatieadvies).

Resultaten regionale ondersteuning

Middels de regionale ondersteuning wordt toegewerkt naar:

- ✓ Een meerjarig regionaal programma voor het terugdringen van wachtlijden met een link naar bestaande ontwikkelopgaven in de jeugdzorgregio.
  - ✓ Onder alle stakeholders een gedeeld beeld van- en inzicht in de belangrijkste uitdagingen en oplossingen om wachtlijden terug te dringen
  - ✓ Een sterkere positie op het gebied van data en monitoring met betrekking tot wachtlijden. En overeenstemming onder betrokken partijen over de methodiek voor het kwantitatieve inzicht in wachtlijden.
  - ✓ Analyse en toetsing van jeugdzorgtrajecten.
  - ✓ Adviezen en innovaties om wachtlijden aan te pakken, voortkomend uit het gedeelde beeld van de uitdagingen en van wat er al loopt in de jeugdzorgregio.
  - ✓ De systemische werkwijze om te werken aan complexe vraagstukken is eigen gemaakt.
  - ✓ Actieve deelname aan een lerend netwerk.
- Lees meer over de Aanpak Wachtlijden in de voortgangsrapportage van de Aanpak Wachtlijden die gedeeld wordt via de Kamerbrief. O.a. over de reis van de regio Twente en over de gerealiseerde impact (voor jeugdigen, gezinnen en professionals/ voor regio's/ en landelijk), over de opgedane kennis & inzichten, en over waar de regio's staan.

Uitgelicht: data-lijn

De initiële opdracht van de Aanpak Wachtlijsten is jeugdzorgregio's ondersteunen bij het terugdringen van wachtlijsten in de jeugdzorg op basis van goed inzicht en overzicht. Binnen de data-lijn zet Team Aanpak Wachtlijsten regionale ondersteuning in op het verkrijgen en vergroten van kwantitatief inzicht in wachtlijsten. En stimuleren van meer data gedreven werken. Ten behoeve van deze regionale ondersteuning is een dashboard wachtlijsten ontwikkeld. Daarnaast heeft Team Aanpak Wachtlijsten de mogelijkheden van een landelijk beeld of dashboard wachtlijsten onderzocht.

Regionale ondersteuning op data

De regionale ondersteuning helpt de jeugdzorgregio bij strategische sturingsinformatie om wachtlijsten te monitoren en kijken wat er nodig is voor de regionale aanpak van wachtlijsten. Dit doet Team Aanpak Wachtlijsten door:

- Jeugdzorgregio's te helpen bij **kwantitatief inzicht** in wachtlijsten te verkrijgen door stapsgewijs eenduidige informatie te genereren over de werkelijke wachtlijsten en wachtlijsten op basis van de beschikbare gegevens bij jeugdzorgregio's, gemeenten en jeugdhulpaanbieders.
- Jeugdzorgregio's **van elkaar te laten leren**.
- **Advisering, onderzoek, landelijk signaleren** en waar nodig appelleren aan dataversterking.

Jeugdzorgregio's helpen kwantitatief inzicht en overzicht in wachtlijsten te verkrijgen

Om een beter beeld te krijgen van de aard en omvang van de wachtlijsten en wachtlijsten bij instroom in zorg helpt Team Aanpak Wachtlijsten bij het stapsgewijs genereren van eenduidige informatie over de werkelijke wachtlijsten en wachtlijsten op basis van de beschikbare gegevens bij jeugdzorgregio's, gemeenten en jeugdhulpaanbieders. Het uitgangspunt hierbij is het gebruik van het iJw berichtenverkeer met als doel om duurzame informatieverzameling op te zetten.

Om data om te zetten in (sturings)informatie en deze goed te kunnen duiden is kennis van de lokale c.q. regionale context nodig en benutting van de regionale data-infrastructuur.

Deze sturingsinformatie kan gemeenten, jeugdhulpaanbieders en verwijzers (op den duur) helpen bij:

- Het voeren van gesprekken om de oorzaken van wachtlijsten in de jeugdzorgketen in het bredere systeem aan te pakken.
- Monitoring en evaluatie van interventies om wachtlijsten terug te dringen.

Twee manieren van duurzame informatieverzameling zijn:

1. Dashboard Wachtlijsten Jeugd

Het Dashboard Wachtlijsten Jeugd, een gemeentelijk dashboard wachtlijsten, is een gericht hulpmiddel bij het verkrijgen en vergroten van inzicht in wachtlijsten op basis van het iJw berichtenverkeer is. Ook wel het Dashboard Procesinformatie Jeugdzorgketen genoemd. Dit gemeentelijk, en waar mogelijk

regionale³, dashboard is ontwikkeld door het Ketenbureau iSociaal Domein (Ketenbureau) in opdracht van Team Aanpak Wachttijden en visualiseert informatie uit het iJw berichtenverkeer.

Het dashboard biedt op dit moment nog geen feitelijk inzicht in de wachttijden van een gemeente of jeugdzorgregio maar in procestijden, om de mogelijke oorzaken van wachttijden te benaderen. Het biedt inzicht in zaken als de doorlooptijden tussen berichten, de omvang van indicaties en de levering van jeugdzorg. De verwachting is dat dit dashboard op den duur wel inzicht gaat geven in de daadwerkelijke wachttijden. Daarvoor is echter een investering nodig in meer uniform gebruik en het ontwikkelen van landelijke afspraken en definities, ook vanuit de monitorfunctie die in de Hervormingsagenda wordt vormgegeven.

Team Aanpak Wachttijden constateert dat de potentiële mogelijkheden van dit dashboard groot zijn. De vraag naar het dashboard neemt steeds meer toe. Daarbij moet echter worden opgemerkt dat in de praktijk maar weinig jeugdzorgregio's de randvoorwaarden – met betrekking tot hygiëne in het gebruik van het iJw berichtenverkeer – op orde hebben, om op dit moment het dashboard maximaal toe te passen.

2. Ophalen en vergelijken van wachtlijstgegevens

In jeugdzorgregio's waar het iJw berichtenverkeer gebrekkig wordt gebruikt (bijvoorbeeld in het geval van consortia) is het mogelijk om op basis van het regulier ophalen en vergelijken van wachtlijstgegevens, bij zowel aanbieders als gemeenten,

wachttijden inzichtelijk te krijgen. Op deze wijze wordt er transparantie in wachttijden en wachtlijsten gerealiseerd; volgens de Aanpak Wachttijden een werkzaam element om wachttijden terug te dringen. Om die reden heeft Team Aanpak Wachttijden, in samenwerking met PwC, met jeugdzorgregio's een handreiking opgesteld die een juridische onderbouwing biedt voor het structureel uitwisselen van gegevens over wachttijden tussen gemeenten, jeugdzorgregio's en aanbieders. Met deze handreiking kunnen jeugdzorgregio's met ondersteuning van Team Aanpak Wachttijden stappen maken in het organiseren van het ophalen en registreren van wachttijden, ondersteund met ervaringen uit andere jeugdzorgregio's.

Jeugdzorgregio's van elkaar laten leren

Om jeugdzorgregio's van elkaar te laten leren kunnen zij deelnemen aan de Leercirkel Data. Dit is een plek waar dataspecialisten vanuit verschillende jeugdzorgregio's elkaar ontmoeten en waar zij van elkaar leren door ze op elkaars bevindingen en lessen voort te laten bouwen. Dit leidt tot inzet van concrete acties om meer inzicht te krijgen in wachttijden c.q. sneller tot monitorontwikkeling te komen. Zo hebben Twente en Eindhoven naar voorbeeld van regio Rijnmond, op basis van een uitvraag bij zorgaanbieders een monitor ontwikkeld met sturingsinformatie over wachttijden in de jeugdzorg.

---

³ Disclaimer: dit dashboard geeft op dit moment nog alleen nog maar op lokaal niveau informatie, en bij uitzondering regionaal.

Adviseren, onderzoek en signaleren

Om de monitoringspositie van jeugdzorgregio's te versterken, investeert de Aanpak Wachtijden in onderzoek en advisering van jeugdzorgregio's. Het doel is om hen te helpen hun eigen data beter te benutten, te duiden en de dialoog hierover aan te gaan. Team Aanpak Wachtijden adviseert over de mogelijkheden, denkt kritisch mee, en verbindt jeugdzorgregio's met elkaar en met landelijke partijen.

Een voorbeeld van een onderzoek vanuit de Aanpak Wachtijden is bij jeugdzorgregio's geïnventariseerd welke (verschillende soorten) definities regionaal nu meetbaar gehanteerd kunnen worden in relatie tot wachtijden. En in het verlengde daarvan welke registraties verdergaande standaardisatie van het iJw-berichtenverkeer en uniformering van gebruik van het iJw-berichtenverkeer tussen jeugdhulpaanbieders en gemeenten behoeven.

Dit helpt jeugdzorgregio's aan nieuwe inzichten en er ontstaat kruisbestuiving waardoor het gebruik van het iJw-berichtenverkeer als vanzelf meer uniform wordt en er gedeelde definities ontstaan. Ook wordt informatie opgehaald voor verdere standaardisering van het iJw-berichtenverkeer.

Landelijk wordt Team Aanpak Wachtijden door partijen bevraagd op hun praktijkervaringen en geleerde lessen ten aanzien van data & monitoring.

Ontwikkeling Landelijk beeld van wachtijden

Team Aanpak Wachtijden heeft, in het verlengde van de van de ontwikkeling van het gemeentelijk dashboard wachtijden, de mogelijkheden onderzocht om te komen tot landelijk inzicht en

overzicht in wachtijden. Samen met het Ketenbureau is onderzocht of het mogelijk is om landelijk dashboard van wachtijden te genereren. Ook is de mogelijkheid onderzocht van het optellen en vergelijken van regionale beelden.

Dit is op dit moment niet mogelijk, te verklaren door:

- Beperkingen in de data; er zijn alleen nog maar procestijden in beeld, het ontbreekt aan landelijke definities van wachtijden en er is sprake van grote diversiteit in procesafspraken.
- Weinig jeugdzorgregio's hebben een goed regionaal beeld van wachtijden en de verschillen tussen jeugdzorgregio's onderling zijn zodanig groot dat de regionale beelden niet goed met elkaar te vergelijken zijn. Laat staan dat het mogelijk is om tot landelijke indicatoren te komen voor een landelijk Dashboard Wachtijden Jeugd.

Team Aanpak Wachtijden heeft aangegeven dat bij de ontwikkeling van monitoring, als onderdeel van de uitvoeringsagenda van de Hervormingsagenda Jeugd, om een goed zicht op het stelsel te verkrijgen rekening moet worden gehouden met bovengenoemde beperkingen. Het is belangrijk om toe te werken naar een duurzame oplossing voor het creëren van landelijk inzicht en overzicht. Deze kan volgens Team Aanpak Wachtijden gevonden worden in het, samen met jeugdzorgregio's, creëren van een stevige basis door in te zetten op eenduidige definities en zuivere procesafspraken t.a.v. het gebruik en de doorontwikkeling van het iJw-berichtenverkeer. Zoals gezegd vraagt dit een lange adem binnen de bredere context van de Hervormingsagenda. Team Aanpak Wachtijden draagt hieraan bij.

Relevante documenten over de Aanpak Wachtlijden

E-book over innovatieparadoxen voor de oplossing van wachtlijden

Kan je de schadelijke wachtlijden oplossen? Deze vraag wordt vaak gesteld en het is er één die je op veel manieren kan aanvliegen. Met dit e-book wil het team Aanpak Wachtlijden je meenemen in deze problematiek en laten zien dat er hoop is. Link naar de rapportage: [E-book over innovatieparadoxen voor de oplossing van wachtlijden | Nieuwsbericht | voor Jeugd & Gezin \(voordejeugdenhetgezin.nl\)](#)

Een functionele kijk op wachtlijden

Dit document is een bundeling van inzichten uit voorgaande studies en gesprekken die Team Aanpak Wachtlijden in opdracht van VWS en VNG in verschillende gremia en regio's in Nederland hebben gevoerd. Ook is het onderdeel van het programma Aanpak Wachtlijden. Bijzondere vermelding verdienen de regio's Hart van Brabant en Rijnmond waar het leeuwendeel van het onderzoek is uitgevoerd. Link naar de rapportage:

[Een functionele kijk op wachtlijden | Publicatie | voor Jeugd & Gezin \(voordejeugdenhetgezin.nl\)](#)

De Aanpak van het wachtlijdenprobleem

Dit document is een beschrijving van een werkwijze die continue in ontwikkeling is en is vooral geschreven om de projecten bij te staan, die het Team Aanpak Wachtlijden in de regio doet. Zodat betrokken professionals, bestuur en ambtenaren achtergrondinformatie hebben bij wat ze doen. En vooral waarom bepaalde dingen zo anders zijn dan we vaak gewend zijn – om de aanpak beter te begrijpen. Link naar de rapportage:

[De aanpak van het wachtlijdenprobleem - Juli 2022 | Publicatie | voor Jeugd & Gezin \(voordejeugdenhetgezin.nl\)](#)

Wachtlijden aanpakken in de praktijk: Een overzicht van oplossingsrichtingen en concrete interventies

Met dit document willen we regio's of gemeenten concreet op weg helpen met het aanpakken van wachtlijden. Dat doen we met voorbeelden van succesvolle of veelbelovende initiatieven en methodes uit de praktijk, verdeeld over negen thema's. Link naar de rapportage:

[Wachtlijden aanpakken in de praktijk: Een overzicht van oplossingsrichtingen en concrete interventies | Rapport | voor Jeugd & Gezin \(voordejeugdenhetgezin.nl\)](#)